

Conference
on the **Future**
of **Europe**

Konferencia o budúcnosti Európy

Európska panelová diskusia občanov 3: „Zmena
klímy a životné prostredie/Zdravie“

Odporúčania

**Konferencia o budúcnosti Európy
Európska panelová diskusia občanov 3:
„Zmena klímy a životné prostredie/Zdravie“**

**ODPORÚČANIA PRIJATÉ V PANELOVEJ DISKUSII (KTORÉ SA MAJÚ PREDLOŽIŤ
PLENÁRNEMU ZASADNUTIU)**

Okruh 1: Lepší spôsob života

Podokruh 1.1 Zdravý životný štýl

- 1. Odporúčame, aby EÚ poskytovala dotácie na ekologické poľnohospodárstvo vrátane stimulov v súvislosti s ekologickými pesticídmi, čím sa zaistí lepšia cenová dostupnosť ekologického tovaru. Okrem toho jeho potrebné, aby EÚ podporovala vzdelávanie poľnohospodárov v oblasti ekologického a udržateľného poľnohospodárstva, a malo by sa predchádzať monokultúrnemu poľnohospodárstvu. Mala by sa poskytovať podpora malým ekologickým a neintenzívnym poľnohospodárskym podnikom, ako aj tým, ktoré majú krátke dodávateľské reťazce, aby mohli zvýšiť svoju konkurencieschopnosť.**

Dotáciami na produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby by sa zlepšila ich cenová dostupnosť. Mali by sme pomáhať supermarketom s kratšími dodávateľskými reťazcami a podporovať malých poľnohospodárov poskytovaním príležitostí na predaj ich výrobkov. Tým sa umožní prístup k čerstvejšej poľnohospodárskej produkcii. Okrem toho v nízkych cenách produktov neekologickej poľnohospodárskej výroby sa neodzrkadľuje ich škodlivý vplyv.

- 2. Odporúčame, aby sa investíciami z EÚ podporovali inovácie do vertikálneho poľnohospodárstva.**

Vertikálne poľnohospodárstvo nám umožňuje ušetriť rozlohu pôdy, ktorá by sa namiesto toho mohla využiť ako lesná pôda. Zároveň si nevyžaduje pesticídy, čo nám umožňuje vyrábať viac potravín ekologickou poľnohospodárskou výrobou. Okrem toho nie je ovplyvňované nepriaznivými poveternostnými podmienkami, ktoré sú v dôsledku zmeny klímy čoraz bežnejšie, a umožňuje kratšie dodávateľské reťazce.

- 3. EÚ by mala stanoviť minimálne normy kvality potravín, ako aj výsledovateľnosť pôvodu potravín a používanie sezónnych potravín v školských jedálňach. Aby sa žiakom zaistilo cenovo dostupné a kvalitné potraviny, mali by sa poskytovať dotácie na zdravé ingrediencie používané v školských jedálňach.**

V mladosti si osvojujeme návyky, ktoré formujú náš postoj k zdraviu. Preto by sa v školách mali podporovať dobré návyky, ktoré si žiaci prinášajú aj domov. Ide tu aj o sociálnu spravodlivosť: každý v EÚ by mal mať v škole právo na dobré jedlo.

- 4. Odporúčame investovať do nových cyklistických jazdných pruhov, ako aj do zlepšovania tých existujúcich, aby bolo bicyklovanie bezpečné a atraktívne. Mala by sa zaistiť široká dostupnosť vzdelávania v oblasti pravidiel cestnej premávky pre všetky vekové skupiny v celej Európe, najmä pokiaľ ide o elektrické bicykle a ľudí bez vodičského preukazu. Výrobcovia elektrických bicyklov by mali byť povinní poskytovať informácie o používaní a rizikách bicyklovania na elektrických bicykloch. Cyklistom by sa mala v prípade dopravných nehôd s vozidlami poskytovať právnu ochranu (ako v holandskej právnej úprave). Podporujeme, aby sa v mestách tvorili vyhradené zóny bez áut (bez ujmy pre komerčné oblasti). Cyklisti a chodci by celkovo mali mať viac práv a prednosť pred motorovými vozidlami, pričom by zároveň mala byť zaistená bezpečnosť cestnej premávky a dodržiavanie dopravných predpisov.**

Je to dôležité, pretože bicyklovanie prináša výhody pre zdravie jednotlivcov aj verejné zdravie, lepšiu kvalitu ovzdušia, nižšie hladiny hluku a je prínosné pre klímu aj dopravu v centrách miest. Cyklisti a chodci sa musia cítiť bezpečne a zároveň treba prihliadnuť na riziká spojené s väčším využívaním elektrických bicyklov. Cyklistické jazdné pruhy niekedy chýbajú alebo sú nekvalitné.

- 5. Odporúčame zahrnúť do verejného vzdelávania výrobu potravín. Ďalej odporúčame dotovanie a podporu tvorby záhrad v školách, ak je to možné, a projektov mestskej zelene na verejných aj súkromných priestranstvách. Potreba priestranstiev, vody a podpornej infraštruktúry musí byť súčasťou rámcov územného plánovania. Napríklad by sa mohli bývalé parkoviská premeniť na zeleň, mohli by sa na budovách zakladať vertikálne záhrady alebo**

by mohlo byť podmienkou stavebného povolenia vytvorenie zelených plôch. Všetky členské štáty by si mali vzájomne vymieňať inovatívne a osvedčené postupy.

Záhradnými projektmi sa podporuje odolnosť miest a ich obyvateľov, ktorí sa do nich zapájajú naprieč vekovými a sociálnymi kategóriami. Väčšie plochy zelene prinášajú lepšiu kvalitu života, ovzdušia, duševného aj fyzického zdravia, ako aj životného prostredia.

Podokruh 1.2 Environmentálne vzdelávanie

- 6. Odporúčame, aby EÚ prijala smernicu, v ktorej by sa vyžadovalo, aby programy rozvoja miest spĺňali konkrétne environmentálne požiadavky zamerané na zelenú premenu miest. Smernica sa musí vzťahovať na súkromný aj verejný majetok a priestranstvá vrátane projektov nových budov. Smernica musí ukladať minimálne normy na zaistenie čo najzelenších budov a priestranstiev. Prívlastok „zelený“ v tomto dokumente označuje využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zníženú spotrebu energie, nízke úrovne emisií CO₂ a zahrnutie rastlín do architektonických projektov.**

Zelenšie mestá aktívne prispievajú k zmierňovaniu dôsledkov zmeny klímy a znižovaniu emisií, napríklad emisií CO₂ a látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu, ktoré majú negatívny vplyv na zdravie obyvateľov. Investovaním do zelenších miest sa prispeje k udržateľnému rozvoju komunít s dlhodobými hospodárskymi aj sociálnymi prínosmi.

- 7. Odporúčame, aby EÚ s pomocou členských štátov vypracovala, prijala a vykonávala spoločnú európsku chartu zameranú na komplexné environmentálne problémy. Charta členským štátom poskytne rámec na prípravu pravidelných informačných a vzdelávacích kampaní šírených všetkými dostupnými mediálnymi kanálmi a novým osobitným informačným portálom. Tieto kampane by sa mali organizovať v celej EÚ a na všetkých úrovniach s cieľom podporiť povedomie všetkých občanov o ochrane životného prostredia.**

Nedostatočná koordinácia medzi členskými štátmi znižuje účinnosť súčasných kampaní a spomaľuje úsilie v boji proti globálnej výzve, ktorou je zmena klímy.

Spoločnou chartou sa podpora synergie medzi akčnými plánmi členských štátov a zvýši sa ich dosah. Zároveň by sa vďaka nej zaistilo, že občanom budú poskytované jednotné a konzistentné informácie o tom, aký dosah majú ich každodenné činnosti, napríklad zvolené dopravné prostriedky a nakladanie s odpadom.

Okruh 2: Ochrana nášho životného prostredia a nášho zdravia

Podokruh 2.1 Zdravé prírodné prostredie

- 8. Odporúčame jednotný odstupňovaný systém označovania, ktoré bude informovať o celej ekologickej stope každého dostupného výrobku zakúpeného v EÚ. Tento systém označovania musia transparentným spôsobom rešpektovať aj výrobky z krajín mimo EÚ. Systém by mal vychádzať z jasných kritérií označovania pre samotné výrobky a používať napríklad kód QR, ktorý poskytuje viac podrobnejších informácií o výrobku.**

Tieto informácie o životnom cykle výrobku sú nevyhnutné pre všetkých spotrebiteľov v EÚ, aby sa zlepšilo ich postavenie pri nákupných činnostiach. Vďaka nim budú občania EÚ robiť zodpovedné rozhodnutia, ktorými prispjú k ochrane svojho životného prostredia.

- 9. Odporúčame zvýšiť finančné investície do skúmania nových zdrojov energie šetrných k životnému prostrediu a dodatočne investovať do dostupných optimálnych riešení výroby energie. Zároveň odporúčame úplne transparentne informovať a vzdelávať európsku verejnosť o konkrétnych zdrojoch energie. Dôrazne odporúčame zvážiť celkové environmentálne a sociálne vplyvy procesu výroby energie na súčasné aj budúce generácie.**

Úrovně emisií uhlíka a iných toxických látok z výroby energie sú veľmi vysoké a spôsobujú zhoršovanie klímy a kvality ovzdušia. V súlade s európskymi smernicami, odporúčaniami uvedenými v správach Medzivládneho panela o zmene klímy a cieľmi konferencie o zmene klímy COP 26 je na dosiahnutie klimaticky neutrálnej výroby energie nevyhnutný rozsiahlejší výskum a investície.

Podokruh 2.2 Ochrana našej biodiverzity

- 10. Odporúčame drastické zníženie chemických pesticídov a hnojív vo všetkých typoch poľnohospodárskych podnikov presadením vyšších spoločných noriem, urýchlením výskumu prírodných alternatív a prijímaním nových riešení, aj prostredníctvom odbornej prípravy pre poľnohospodárov.**

Hoci sa v oblasti alternatívnych hnojív a pesticídov podarilo dosiahnuť pokrok, väčšinu z nich stále nie je možné použiť vo veľkých poľnohospodárskych podnikoch. Nové riešenia si preto vyžadujú trvalejšie úsilie. Na podporu výskumu v oblasti používania pesticídov a hnojív by sa mali vyčleniť verejné výdavky a mali by sa zvýšiť normy. Výsledky takéhoto výskumu sa musia rýchlo šíriť po celej EÚ.

- 11. Odporúčame rozšíriť chránené oblasti na účely zachovania biodiverzity (vrátane cicavcov, vtáctva, hmyzu a rastlín) a posilniť právny štát, pokiaľ ide o ľudský zásah do týchto oblastí. V súlade s harmonizovanými normami EÚ sa chránené oblasti nebudú vnímať len ako ostrovy, ale ako neprerušené pokračovanie zelenších mestských oblastí.**

Odlesňovanie má veľký vplyv na biodiverzitu. Jedným z hlavných spôsobov ochrany biodiverzity krajiny je tvorba chránených oblastí. Je však ťažké udržiavať chránené oblasti v blízkosti znečistených miest či zabrániť ľudskému zásahu, ak okolie nie je šetrné k prírode. Musíme zaistiť, aby boli obytné oblasti zelenšie a integrované s okolitou prírodou.

- 12. Odporúčame presmerovať všeobecné poľnohospodárske dotácie najmä do projektov vývoja udržateľného poľnohospodárstva, ktorého súčasťou je rešpekt k prírode a pracovníkom. Prijímatelia dotácií by mali dodržiavať jasné environmentálne normy a byť prísne monitorovaní.**

Domnievame sa, že by sa malo podporovať len udržateľné poľnohospodárstvo, čo by znamenalo presmerovať naň finančné prostriedky, ktoré sa v súčasnosti využívajú na všeobecné dotácie. Okrem toho možno zvýšiť efektívnosť využívania finančných prostriedkov, ak sa zameriame na transformačné projekty a inovatívne riešenia namiesto ročných platieb. Vplyv poľnohospodárskych činností a projektov na životné prostredie by sa mal lepšie monitorovať. V rámci

udržateľnosti sa musia zväžiť aj ľudské práva pracovníkov.

13. Odporúčame, aby EÚ zaistila spravodlivú hospodársku súťaž pre poľnohospodárske výrobky šetrné k životnému prostrediu tým, že stanoví prísnejšie normy pre výrobky z EÚ aj dovážané výrobky a v rámci toho zaistí výsledovateľnosť ich pôvodu, označovanie a kontrolu kvality.

Nižšia produktivita udržateľných poľnohospodárskych výrobkov má vplyv na ich nákladovú konkurencieschopnosť. Dovážané výrobky by mali spĺňať rovnako prísne normy, pokiaľ ide o vplyv ich výroby na životné prostredie. Je potrebné, aby boli orgány schopné zaistiť výsledovateľnosť pôvodu dovážaných poľnohospodárskych výrobkov.

14. Odporúčame rýchle a masívne zalesňovanie a obnovu lesov v EÚ maximalizovaním využívania pôdy. Osobitný dôraz by sa mal klásť na obnovu vyťažených alebo zničených lesov a zalesňovanie oblastí s degradovanou pôdou. Mali by sa presadzovať nové zodpovednejšie riešenia, aby sa lepšie využívalo drevo, napr. aby nahrádzalo plasty a iné chemické materiály, aby sa zvýšila energetická efektívnosť biomasy a aby sa výrobky z dreva recyklovali.

Obnova lesov má jasne pozitívny vplyv na životné prostredie a biodiverzitu ako celok. Zároveň je potrebné, aby sme používali menej dreva na kúrenie a využili ho na výrobu výrobkov s vyššou pridanou hodnotou, keďže napríklad pri náhrade plastov je využitie dreva zásadné.

Podokruh 2.3 Bezpečné a zdravé potraviny

15. Odporúčame rýchlo a postupne odstrániť neudržateľné formy balenia potravín vrátane plastových obalov a obalov z biologicky nerozložiteľných materiálov. Navrhujeme to dosiahnuť poskytovaním finančných stimulov spoločnostiam, ktoré prechádzajú na plne biologicky rozložiteľné formy obalov, investovaním do výskumu alternatív a ukladaním pokút spoločnostiam, ktoré nepoužívajú biologicky rozložiteľné obaly.

Plastového odpadu, najmä mikroplastov, je čoraz viac a rozkladá sa pomaly. Jeho používanie má škodlivý vplyv na kvalitu a bezpečnosť potravín a zároveň

ohrozuje zdravie ľudí aj zvierat. Okrem toho súčasné európske právne predpisy zamerané na obmedzovanie biologicky nerozložiteľných obalov sú nedostatočné.

16. Odporúčame, aby sa postupne ukončil intenzívny chov zvierat a v rámci toho sa ukončilo zlé zaobchádzanie so zvieratami. Navrhujeme zaviesť spoločné normy pre chov zvierat (napr. maximálny počet zvierat, vhodné vonkajšie priestory) a zvýšiť investície do metód neintenzívneho chovu (extenzívny a udržateľný chov) vrátane finančných stimulov a odbornej prípravy poľnohospodárom na podporu tejto zmeny.

Postupným ukončením intenzívneho chovu zvierat sa znížia úrovne znečisťovania životného prostredia a zlepší ochrana prírody. Okrem toho sa postupným ukončením intenzívneho chovu zvierat zníži množstvo liekov potrebných na liečenie chorôb zvierat a zvýši sa kvalita našich potravín. Pri intenzívnom chove zvierat sa im nevytvárajú dobré životné podmienky. Existujú však udržateľnejšie formy chovu, napríklad extenzívny chov. Na to, aby mohli poľnohospodári uplatňovať tieto formy chovu, sú potrebné dotácie.

17. Odporúčame sprísniť kontroly zákazu zbytočného používania antibiotík a iných veterinárnych liekov v krmných doplnkových látkach pre zvieratá: premeňte to na realitu! Navrhujeme, aby sa používanie antibiotík v poľnohospodárstve povolilo len vtedy, keď je absolútne nevyhnutné na ochranu zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, a nie preventívne. Okrem toho je potrebné viac investovať do výskumu účinnejších antibiotík, vyvíjať alternatívy a nadviazať pritom na doterajší výskum v oblasti antibiotík.

V dôsledku konzumácie potravín zo zvierat, ktorým boli podávané antibiotiká, sa u ľudí zvyšuje antibiotická odolnosť. Okrem toho na vytvorenie vhodných alternatív k existujúcim antibiotikám a na zabezpečenie toho, aby boli poľnohospodári informovaní a pripravení ich používať, je potrebný čas. Uznávame, že existujú európske smernice týkajúce sa antibiotík, ale neboli vo všetkých členských štátoch implementované rovnakým spôsobom. Veterinárne lieky sa okrem toho zneužívajú na doping, takže prísnejšími právnymi predpismi v tejto oblasti sa zlepšia podmienky zvierat a zvýši kvalita ich života.

18. Odporúčame, aby sa v európskych právnych predpisoch vyžadovali vyhlásenia o používaní hormonálnych látok a endokrinných disruptorov pri výrobe potravín: o použítom druhu, množstve a expozícii konečného výrobku. Všetky potravinové výrobky obsahujúce uvedené látky musia mať na obale podrobné označenie, na ktorom sa uvedú informácie o týchto látkach a dôvodoch ich použitia. Okrem toho musíme urýchliť výskum účinkov hormonálnych látok a endokrinných disruptorov na ľudské zdravie.

V súčasnosti nemožno dostatočne vysledovať pôvod potravinových výrobkov, najmä pokiaľ ide o hormonálne látky a endokrinné disruptory. Domnievame sa, že v potravinárskej výrobe je potrebná transparentnosť, aby sa zabezpečila zodpovednosť. Okrem toho spotrebiteľia by mali poznať celý obsah svojich potravín a mali by mať možnosť slobodne si vybrať, čo budú konzumovať. Zároveň zatiaľ nebol dostatočne preskúmaný vplyv (a potenciálne riziká) konzumácie potravinových výrobkov s obsahom hormonálnych látok a endokrinných disruptorov na ľudí.

19. Odporúčame, aby sa odrádzalo od konzumácie spracovaných potravín zdaňovaním nezdravých potravín a investovaním získaných finančných prostriedkov do zdravých potravín. Navrhujeme, aby sa zaviedol celoeurópsky bodovací systém pre zdravé potraviny založený na najlepších postupoch členských štátov, na základe ktorého by sa označovali potraviny a spotrebiteľia by boli informovaní o vlastnostiach potravín s vplyvom na zdravie.

Takto získané finančné prostriedky sa môžu použiť na vypracovanie osvetových opatrení a propagačných kampaní, prioritizáciu zdravých potravín vo vzdelávaní a znižovanie viditeľnosti nezdravých potravín v supermarketoch. Investovaním do zdravých potravín sa takisto zlepšuje celkový zdravotný stav obyvateľstva, čím sa znižuje úroveň verejných výdavkov potrebných na riešenie zdravotných problémov spôsobených nezdravým stravovaním. Takisto sa domnievame, že zdaňovanie a dotácie budú motivovať spoločnosti na výrobu zdravších potravinových výrobkov.

Okruh 3: Preorientovanie nášho hospodárstva a spotreby

Podokruh 3.1 Regulácia nadmernej výroby a nadmernej spotreby

20. Odporúčame, aby EÚ prijala viac opatrení, ktoré umožnia spotrebiteľom používať výrobky dlhodobejšie a budú ich na takéto používanie motivovať. EÚ by mala bojovať proti plánovanému zastarávaniu predĺžením záruky na výrobky a stanovením maximálnej ceny náhradných dielov po skončení záručnej lehoty. Všetky členské štáty by mali zaviesť daňovú úľavu na opravárenské služby, ako je to vo Švédsku. Od výrobcov by sa malo vyžadovať, aby uvádzali očakávanú životnosť svojich výrobkov. EÚ by mala na internetovej platforme a prostredníctvom vzdelávania poskytovať informácie o tom, ako opätovne používať a opravovať výrobky.

Naša spoločnosť založená na vyhadzovaní a jednorazovom použití nie je udržateľná, pretože produkuje príliš veľa odpadu. Implementáciou navrhovaných opatrení sa priblížime k spoločnosti, ktorá opätovne používa a opravuje výrobky a redukuje množstvo spotrebovaných výrobkov, čím znižuje nadmernú spotrebu.

21. Odporúčame, aby EÚ presadzovala prísnejšie environmentálne výrobné normy a zabezpečila spravodlivé pracovné podmienky v celom výrobnom reťazci. Výrobné normy EÚ by mali byť udržateľnejšie, zosúladené vo všetkých členských štátoch a mali by sa uplatňovať aj na dovážaný tovar. Mali by zahŕňať aj sociálne normy, ako je životné minimum pre pracovníkov, ktorí tovar vyrábajú, a dobré pracovné normy v závodoch. Výrobky, ktoré tieto normy nespĺňajú, by mali čeliť následkom.

Je dôležité, aby sa v Európe stanovili jednotné environmentálne a sociálne normy výroby s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky ponúkané výrobky vyrábali udržateľným spôsobom. Tieto opatrenia sú kľúčové na preorientovanie hospodárstva a zmenu výrobných modelov spoločností.

22.Odporúčame, aby EÚ a členské štáty zaviedli opatrenia na obmedzenie reklamy výrobkov, ktoré poškodzujú životné prostredie. Výrobky s nízkym skóre udržateľnosti by mali vo všetkých formách reklamy obsahovať povinné vyhlásenie, v ktorom sa uvedie, že sú škodlivé pre životné prostredie. EÚ by mala zakázať reklamu výrobkov, ktoré vôbec nie sú udržateľné.

Nemali by sa šíriť reklamy, ktoré propagujú spotrebu a výrobky poškodzujúce životné prostredie. Ľudia tak budú menej náchylní kupovať výrobky, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie.

23.Odporúčame, aby EÚ jednotne zaviedla a rozšírila v celej EÚ infraštruktúru systému zálohovania pre všetky primárne obaly vyrobené zo skla, z plastu, hliníka atď. Výrobcom by mali vrátené obaly po sterilizácii vždy, keď je to možné, opätovne použiť, a nie iba recyklovať materiál. Systém by mal zahŕňať okrem obalov na potraviny a nápoje aj iné druhy fliaš a obalov, ako sú fľaše na šampóny.

Spotrebiteľia v súčasnosti vyhadzujú príliš veľa obalov, ktoré znečisťujú a ničia naše ekosystémy. Systémy zálohovania pomáhajú znižovať množstvo odpadu tým, že motivujú občanov, aby obaly namiesto vyhodenia vrátili. Rozšírením tohto systému spotrebujeme menej zdrojov a znižujeme množstvo produkovaného odpadu.

Podokruh 3.2. Zníženie množstva odpadu

24.Odporúčame, aby sa na európskej úrovni podporili intenzívnejšie politiky obehového hospodárstva so zameraním na spoločnosti aj občanov, a to poskytnutím finančných stimulov tým, ktorí tieto politiky plnia.

Pretože v prípade, že výrobné spoločnosti znížia počet svojich zamestnancov alebo dokonca nespĺnia svoje záväzky/zaniknú, mnoho ľudí skončí bez práce. Rekvalifikáciou nezamestnaných podporíme environmentálne bezpečné postupy a zároveň obmedzíme nezamestnanosť a podporíme modernizáciu diverzifikovaného hospodárstva.

25. Odporúčame, aby EÚ upravila používanie environmentálne bezpečných obalov (t. j. obalov vyrobených z biologicky rozložiteľných alebo recyklovateľných výrobkov alebo, ak je to možné, z odolnejších výrobkov) a/alebo používanie obalov, ktoré zaberajú menej miesta a ktoré budú obsahovať aj informácie o procese recyklácie a/alebo likvidácie obalov po ich použití vo forme kódu QR.

Pretože splnenie tohto odporúčania povedie k menšiemu množstvu obalov, menšej produkcii odpadu, a tým aj k menšiemu znečisteniu, čiže čistejšiemu životnému prostrediu a zníženiu uhlíkovej stopy. Okrem toho sa zníži daňové zaťaženie výrobcov.

Podokruh 3.3 Etické výrobky, rovnaký prístup a spravodlivá spotreba

26. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila právny rámec na zabezpečenie cenovo dostupného a lepšieho prístupu k miestnym a kvalitným potravinovým výrobkom pre všetkých európskych spotrebiteľov.

Keďže v súčasnosti na úrovni EÚ neexistuje spoločné chápanie toho, čo sú miestne a kvalitné potraviny. Treba túto medzeru vyplniť.

Dovoz výrobkov nízkej kvality má priamy negatívny vplyv na životné prostredie. Ak chceme riešiť zmenu klímy, musíme bojovať proti všetkým jej príčinám vrátane dovozu nízkokvalitných výrobkov: je potrebné skrátiť prepravné vzdialenosti a uprednostňovať sezónne výrobky.

Toto odporúčanie má perspektívu, pretože by sa mohlo vzťahovať aj na nepotravinové výrobky.

27. Odporúčame, aby Európska únia podporovala výskum a vývoj schémami financovania s cieľom uviesť na európsky trh udržateľnejšie a cenovo dostupnejšie výrobky. Európska únia musí na všetkých úrovniach rozhodovania vrátane miestnej úrovne organizovať konzultácie s občanmi, aby zistila ich potreby udržateľných výrobkov.

Domnievame sa, že v oblasti udržateľných výrobkov chýba výskum a je naliehavo potrebné, aby sa naň vyčlenilo viac finančných prostriedkov s cieľom umožniť Európanom prístup cenovo dostupnejším udržateľným výrobkom.

Občania sa musia zapájať do rozhodovacieho procesu. Program opatrení

v oblasti výskumu a inovácií sa musí vymedziť v spolupráci s občanmi. Občania musia byť informovaní o následných krokoch a dostávať spätnú väzbu.

28. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila regulačný mechanizmus pre módne výrobky, ktoré vstupujú na spoločný trh. Cieľom tohto mechanizmu by bolo podporiť lepšiu spotrebu pomocou ukazovateľa, ktorý by zaručil, že výrobok spĺňa kritériá udržateľnosti.

Odvetvie módy, ktoré mimo európskych hraníc produkuje nadmerné množstvo nekvalitných výrobkov, nedodríava etické normy a nie je udržateľné.

Musíme zaviesť spravodlivý mechanizmus, ktorý spotrebiteľom umožní lepší spôsob spotreby. Je však dôležité nezvyšovať dane, čo by malo negatívny vplyv na európskych spotrebiteľov a znížilo by ich kúpnu silu.

Spotrebiteľia by mali vedieť, v akých podmienkach sa výrobky, ktoré kupujú, vyrábajú a či spĺňajú normy udržateľnej kvality.

Okruh 4: Smerom k udržateľnej spoločnosti

Podokruh 4.1 Energia z obnoviteľných zdrojov už dnes

29. Odporúčame, aby EÚ počas prechodného obdobia, kým závisíme od konvenčných zdrojov energie, prijala opatrenia na zavedenie povinných filtrov CO₂, najmä pre uhoľné elektrárne. Okrem toho odporúčame, aby EÚ poskytla finančnú podporu členským štátom, ktoré nemajú finančné zdroje na zavedenie filtrov CO₂. Táto podpora bude podmienená dodržiavaním politik EÚ v oblasti klímy vyplývajúcich z Parížskej dohody, Európskej zelenej dohody a akéhokoľvek nového právneho predpisu v oblasti klímy.

Ide o konkrétny krok, ktorý treba uskutočniť súbežne s pokračujúcimi investíciami do výskumu výroby bezpečnej energie a ktorý pomôže členským štátom EÚ postupne dosiahnuť už prijaté spoločné ciele v oblasti znižovania emisií.

Vieme, že používaním horľavých palív vznikajú skleníkové plyny a členské štáty EÚ musia spotrebu tohto druhu energie znížiť, aby dodržali Parížsku dohodu. Keďže nedokážeme emisie CO₂ okamžite zastaviť a sme stále závislí od uhlia, musíme prijať krátkodobé, ako aj dlhodobé opatrenia.

Keďže znižovanie emisií CO₂ je spoločným záujmom, ktorý sa týka všetkých

občanov, a to v členských štátoch EÚ aj mimo nej, EÚ je ako inštitúcia viazaná vlastnými povinnosťami, poskytuje odporúčania a umožňuje riešenia, keď členské štáty nemôžu tieto ciele dosiahnuť samostatne.

30. Odporúčame, aby sa obmedzil intenzívny priemyselný chov zvierat s cieľom znížiť produkciu metánu, ako aj znečistenie vody. EÚ preto preskúma svoju spoločnú poľnohospodársku politiku s cieľom nasmerovať svoje dotácie do udržateľného a miestneho poľnohospodárstva, okrem iného za podpory systému označovania pre spotrebiteľov, aby mohli rozpoznať udržateľné mäsové výrobky. Okrem toho nabádame EÚ, aby investovala do postupov opätovného využívania odpadového materiálu zo živočíšnej výroby a iných odvetví.

Počet obyvateľov narastá, čo v budúcnosti povedie k vyššiemu dopytu po mäse. Musíme preto znížiť jeho spotrebu.

Sme presvedčení, že keďže metán vedie k vzniku skleníkových plynov, chov hospodárskych zvierat je najzrejmejším miestom, kde treba začať s obmedzovaním.

Všetci vieme, že treba konzumovať menej mäsa, čo povedie k znižovaniu počtu dobytka.

31. Odporúčame výrobu čistého vodíka, a hoci je proces jeho výroby nákladný, keďže na získanie 25 % vodíka by sa malo vyrobiť 75 % energie, tento druh energie má viacero pozitívnych stránok. Najlepším riešením by bolo počas vývoja čistého vodíka vyrábať energiu bez CO₂. Na výrobu čistého vodíka by sa mala používať veterná energia a EÚ by mala viac investovať a zvýšiť výrobu veternej energie, ako aj uskladňovať energiu na budúce účely.

Čistý vodík je flexibilný a môže sa uskladňovať a v prípade dopytu sa táto energia môže použiť. Pretože nedochádza k znečisteniu prostredníctvom CO₂.

Podokruh 4.2 Podpora zmeny

32. Odporúčame, aby na riešenie znečistenia vody, pôdy, ovzdušia a riešenie otázky radiácie EÚ zaviedla systém donucovania a odmeňovania. Aby sa znečisťovateľom ukladali pokuty v kombinácii s povinnou podporou expertnej organizácie, ktorá je špeciálne zameraná na pomoc subjektom pri odstraňovaní znečistenia a obnove ekosystému. Táto expertná organizácia by mala zohrávať kľúčovú úlohu pri prevencii a kontrole úrovne znečistenia.

Pretože je dôležité zdôrazniť zodpovednosť znečisťovateľov a stimulovať subjekty, aby znižovali znečistenie a snažili sa dosiahnuť nulové znečistenie. Je dôležité mať zdravú planétu, pretože to priamo súvisí s našim blahobytom a našou budúcou existenciou.

33. EÚ odporúčame vytvoriť špeciálne, ľahko dostupné a transparentné webové sídlo/platformu pod dohľadom viacerých odborníkov, kde sa budú poskytovať pravidelne aktualizované rôznorodé vedecké informácie o životnom prostredí pre všetkých občanov. Toto webové sídlo/platforma sa prepojí s fórom, kde môžu občania a odborníci komunikovať. Dôrazne odporúčame spustiť aj mediálnu kampaň na propagáciu tohto webového sídla/platformy (napríklad prostredníctvom sociálnych médií, ako sú YouTube, TikTok, LinkedIn).

Všetci občania musia mať nezávislé vedecky podložené zdroje informácií, aby porozumeli problému zmeny klímy (ich dôsledkom a potrebným krokom na ich zvrátenie) a neuverili falošným správam. Na otvorenie tejto platformy/webového sídla ich upozorní mediálna kampaň. Rovnako je dôležité, aby informácie uvádzané na takomto webovom sídle/platforme boli zrozumiteľné pre všetkých občanov a aby tí, ktorí sa chcú témou zaoberať podrobnejšie, mali prístup k zdrojovým materiálom.

34. Odporúčame, aby EÚ znížila množstvo dovážaného tovaru, ktorý nespĺňa normy EÚ z hľadiska ekologickej stopy.

Pretože tým zabezpečujeme, aby tovar dovážaný do EÚ mal zelenšiu stopu. Cieľom je znížiť globálne znečistenie. Rovnako je dôležité ukázať krajinám, aké normy je potrebné spĺňať, ak chcú vyvážať tovar do EÚ.

35. Odporúčame, aby EÚ podnecovala, podporovala a uľahčovala dialóg o zmene klímy medzi všetkými úrovňami rozhodovania, a to od miestnej úrovne (občanov) až po globálnu úroveň (štátnu, medzinárodnú a medzikontinentálnu), aby sa riešili obavy všetkých zúčastnených strán.

Pretože dialóg a konsenzus sú optimálnym spôsobom, ako čeliť výzvam zmeny klímy: ak si strany navzájom rozumejú, ochotnejšie hľadajú spoločnú reč.

Podokruh 4.3 Doprava šetrná k životnému prostrediu

36. Odporúčame, aby EÚ finančne podporovala členské štáty EÚ pri zlepšovaní prepojenosti vidieckych oblastí. Mala by sa na to vytvoriť európska sieť verejnej dopravy s dostupnými cenami (uprednostňujú sa železnice) a so stimulmi na používanie verejnej dopravy. Na tento účel je potrebné v krátkom a realistickom časovom rámci zaviesť vo vidieckych oblastiach internetové pripojenie.

Odporúčame to, pretože medzi vidieckymi a mestskými oblasťami existujú rozdiely v prístupe k verejnej doprave a internetovému pripojeniu. Posilnilo by to spoločný európsky projekt, keďže všetci občania by cítili, že majú rovnaké práva. Vylepšená sieť verejnej dopravy a internetové pripojenie by podnietili obyvateľov, aby sa usadili vo vidieckych oblastiach. Vďaka tomu by sa so znížením počtu obyvateľov preplnených miest obmedzilo znečistenie.

37. Odporúčame zlepšiť existujúcu dopravnú infraštruktúru, ktorá môže byť nevyužívaná alebo ktorá sa ešte dá zlepšiť z ekologického hľadiska (zavedenie elektrických vlakov). Súčasťou takéhoto procesu musí byť zámer nepoškodzovať environmentálne chránené oblasti.

Zlepšením existujúcej infraštruktúry by sa predišlo vynakladaniu príliš veľkého množstva zdrojov a poškodzovaniu chránených oblastí dôležitých pre zachovanie biodiverzity. Rozšírená železničná infraštruktúra by priniesla zníženie emisií CO₂ a zvýšenie mobility obyvateľstva z miest do vidieckych oblastí.

38. Odporúčame, aby EÚ podporovala nákup elektrických vozidiel, ktoré spĺňajú dobré normy životnosti batérie. Dalo by sa to dosiahnuť stimulmi EÚ, ktoré by sa týkali všetkých členských štátov EÚ, a zlepšením elektrickej infraštruktúry. Zároveň by malo investovať do vývoja ďalších technológií, ktoré neznečisťujú životné prostredie, napríklad do biopalív a vodíka pre vozidlá, ktorých elektrifikáciu je ťažké dosiahnuť, ako sú lode a nákladné autá.

Odporúčame to, pretože elektrina je najrýchlejší spôsob, ako znižovať emisie z vozidiel. Patria sem aj ďalšie zdroje energie, ako sú vodík a biopalivá. Skutočne najrýchlejším, ekonomickým a uskutočniteľným riešením je elektrina. Po nej nasledujú biopalivá. Z dlhodobého hľadiska by mal v prípade druhov dopravy, ktoré nemožno elektrifikovať, zohrávať doplnkovú úlohu čistý vodík.

Okruh 5: Starostlivosť o všetkých

Podokruh 5.1 Posilnenie systému zdravotnej starostlivosti

39. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila spoločné zdravotné štandardy, no zároveň presadzovala dôstojnú minimálnu mzdu, maximálny počet pracovných hodín a rovnaké normy odbornej prípravy pre rovnaké certifikácie zdravotníckych pracovníkov v celej Európskej únii.

Ak nebudeme mať spoločné normy zdravotnej starostlivosti, spoločné mzdy a spoločnú odbornú prípravu pre zdravotníckych pracovníkov, rozdiely medzi členskými štátmi by mohli viesť k nevyváženej situácii v celej Európskej únii. Normalizácia zdravotnej starostlivosti by mohla pomôcť vytvoriť silnejší, efektívnejší a odolnejší systém (kríza COVID-19 je príkladom, ktorý hovorí o stabilite našich systémov). Zároveň by sa uľahčila výmena vedomostí a informácií v sektore zdravotníckych pracovníkov.

40. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila v celej EÚ rovnakú kvalitu poskytovanej liečby a spravodlivé náklady na liečbu na miestnej úrovni. Mohlo by sa to zaistiť napríklad rozšírením právomocí Európskej agentúry pre lieky (EMA) alebo zriadením novej špecializovanej európskej agentúry pre verejné obstarávanie, ktorá by mala právomoc rokovať v mene všetkých členských štátov o cenách liekov a mohla by dosiahnuť lepšie ceny. Riziko monopolov farmaceutického priemyslu sa musí minimalizovať.

Rovnosť pri poskytovaní lekárskej starostlivosti a liečbe zaručuje všetkým európskym občanom v EÚ rovnaké práva v oblasti zdravia. Rozšírené nákupné kapacity zabezpečia lepšie obstarávacie ponuky. Nesmie to však viesť k monopolným štruktúram a farmaceutickému lobingu. Manažment krízy COVID-19 je dobrým príkladom kolaboratívneho manažmentu zdravia v Európskej únii ako celku.

41. Odporúčame vytvoriť európsku databázu zdravotnej starostlivosti, v ktorej by boli k dispozícii zdravotné záznamy pre prípad núdze alebo ochorenia. Účast' by mala byť dobrovoľná, pričom sa musí zabezpečiť ochrana osobných údajov.

Prístup k údajom a ich využitie umožňujú rýchlu reakciu na život ohrozujúce situácie. Takýto európsky systém zdravotníckej databázy ohrozuje predovšetkým hackovanie a zneužívanie, preto je potrebné chrániť údaje, účast' zostane dobrovoľná a hrozbám súvisiacim s bezpečnosťou je, samozrejme, potrebné predchádzať.

42. Odporúčame, aby Európska únia ďalej rozvíjala a synchronizovala súčasné zdravotnícke výskumné a inovačné programy, ako sa to robí v programe Horizont Európa. Akademické výstupy a výsledky by mali byť voľne dostupné vo všetkých členských štátoch.

Vedecká spolupráca na úrovni EÚ by mohla obohatiť vedecké kapacity a vedomosti jednotlivých výskumníkov. Výmena poznatkov by mohla napríklad viesť k včasnej diagnóze a lepšej liečbe, čím by sa v celej Európe znížil počet závažných a smrteľných ochorení. Posilnilo by to aj európsku sebestačnosť v súvislosti s liekmi a vybavením.

43. Odporúčame, aby Európska únia zvýšila rozpočet určený na spoločné výskumné a inovačné projekty v oblasti zdravia (bez rozpočtových škrtoch v iných programoch EÚ týkajúcich sa zdravia). Týmto by sa celkovo posilnili aj európske vedecké a výskumné inštitúcie.

Výskum a investície v oblasti zdravia posilnia preventívnu medicínu a znížia náklady súvisiace so zdravím z dlhodobého hľadiska. Viac financií by mohlo zabrániť úniku mozgov z Európy do iných rozvinutých krajín s vyšším rozpočtom

na výskum a vývoj v oblasti zdravia. Tieto financie by nemali pochádzať z už existujúcich finančných zdrojov určených pre zdravotníctvo.

Podokruh 5.2 Širšie chápanie zdravia

44. Odporúčame vo všetkých členských štátoch v tom istom čase zaviesť týždeň zdravia ako iniciatívu Európskej únie, ktorá by sa týkala všetkých zdravotných problémov s osobitným zameraním na duševné zdravie. Počas tohto týždňa sa budú spoločne preberať a propagovať všetky hlavné témy duševného zdravia spolu s ďalšími už rozbehnutými iniciatívami, ako sú napríklad iniciatívy organizácie Mental Health Europe.

Odporúčame to, pretože všetci občania EÚ by mali cítiť, že sú prijatí a že ide aj o nich, najmä ak trpia problémami duševného zdravia. Okrem toho je potrebné normalizovať a zlepšiť informovanosť o stavoch duševného zdravia, ako aj predchádzať súvisiacim sociálnym problémom, napríklad diskriminácii. Keďže množstvo problémov s duševným zdravím sa v súvislosti s pandemiou zvýšilo a takýto trend bude pravdepodobne pokračovať, význam tejto iniciatívy ďalej porastie.

45. Odporúčame, aby sa dámske hygienické výrobky prestali zdaňovať ako luxusné výrobky, pretože ide o základné výrobky. Odporúčame aj to, aby sa hormonálne antikoncepčné prípravky používané zo zdravotných dôvodov, napríklad v prípade fibromyalgie a endometriózy, zdaňovali ako bežná liečba. Odporúčame aj to, aby Európska únia podporovala harmonizáciu liečby metódami asistovanej reprodukcie pre všetky ženy (slobodné či vydaté) vo všetkých členských štátoch.

V niektorých európskych krajinách sa dámske hygienické výrobky zdaňujú ako luxusné výrobky, čo nie je spravodlivé. Niektoré hormonálne antikoncepčné prípravky sa používajú na lekárske účely, preto by sa mali zdaňovať primerane. Pretože v prípade reprodukčnej liečby žien, napríklad metódami oplodnenia *in vitro* a zmrazenia vajíčok, platia v rôznych členských štátoch rôzne podmienky oprávnenosti, Európska únia sa musí snažiť o ich harmonizáciu.

46. Odporúčame, aby Európska únia zaujala pevný postoj a vplývala na všetky členské štáty, aby do školských učebných plánov podľa vhodnosti zahrnuli otázky duševného zdravia a sexuálnej výchovy. S cieľom pomôcť členským štátom prijať takéto otázky do školských učebných plánov by mala Európska únia vypracovať a sprístupniť štandardný program o otázkach duševného zdravia a sexuálnej výchovy.

Je potrebné znížiť diskrimináciu a tabu v súvislosti s problémami duševného zdravia. Rovnako je potrebné vyhýbať sa dezinformáciám a nevedeckým prístupom. Okrem toho sexuálna výchova je základom zdravého života a komunity a prevenciou problémov, ako je tehotenstvo u mladistvých.

47. Odporúčame, aby Európska únia vytvorila v rámci členských štátov a pre všetkých občanov lepší systém informovania o všetkých iniciatívach v oblasti duševného zdravia, konkrétne Portál verejného zdravia o osvedčených postupoch. Poslanci Európskeho parlamentu by si tieto osvedčené postupy mohli navzájom odovzdať, aby sa s nimi lepšie oboznámili ľudia vo všetkých členských štátoch.

Občania nie sú dostatočne informovaní o iniciatívach Európskej únie, preto sa výmenou osvedčených postupov môžeme navzájom učiť.

Podokruh 5.3 Rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti pre všetkých

48. Odporúčame, aby EÚ stanovila a presadzovala minimálne štandardy kvalitnej zubnej starostlivosti vrátane profylaxie, a to pre všetky členské štáty EÚ. Pre deti, skupiny s nízkymi príjmami a ďalšie zraniteľné skupiny by mala byť k dispozícii bezplatná zubná starostlivosť. V najbližších 15 až 20 rokoch by EÚ mala zaručiť cenovo dostupnú zubnú starostlivosť, ktorá bude k dispozícii pre každého.

Odporúčame to preto, lebo pre mnohých ľudí žijúcich v EÚ nie je zubná starostlivosť v súčasnosti cenovo dostupná. Nedostatok zubnej starostlivosti a zubnej profylaxie poškodzuje zdravie a životné vyhliadky. EÚ by mala začať stanovením minimálneho štandardu zubnej starostlivosti a vyžadovaním bezplatnej zubnej starostlivosti pre deti a skupiny s nízkymi príjmami. Napokon, každý by mal mať nárok na kvalitnú zubnú zdravotnú starostlivosť.

49. Odporúčame zaradiť zdravie a zdravotnú starostlivosť do spoločných právomocí EÚ a členských štátov EÚ. Pre túto novú spoločnú právomoc je potrebné zmeniť článok 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

Odporúčame to, pretože Európska únia v súčasnosti nemá dostatočné právomoci na legislatívnu úpravu v oblasti zdravotnej starostlivosti. Pandémia COVID-19 poukázala na potrebu silnejšieho zastúpenia EÚ v politikách zdravia. Táto zmena v zmluve umožní EÚ urobiť viac pre zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre všetkých občanov EÚ a vydávať záväzné nariadenia a rozhodnutia.

50. Odporúčame, aby EÚ bezplatne sprístupnila kurzy poskytovania prvej pomoci všetkým občanom EÚ. EÚ by mohla v tomto prípade zvážiť zavedenie povinných kurzov pre študentov a pracovníkov (vo verejnom aj v súkromnom sektore). Tieto kurzy musia byť zároveň praktické, musia sa opakovať a prispôbiť veku študentov. Vo všetkých členských štátoch EÚ by mal byť na verejných miestach dostupný minimálny počet defibrilátorov.

Odporúčame to preto, lebo mnohí ľudia v Európskej únii nie sú pripravení zasiahnuť, keď niekto potrebuje pomoc, a nepoznajú metódy prvej pomoci. Preto mnoho ľudí prichádza o život. V niektorých verejných priestoroch nie sú k dispozícii defibrilátory.

51. Odporúčame, aby Európska únia zabezpečila, aby súkromní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nezneužívali verejné finančné prostriedky a nečerpali zdroje zo systémov verejného zdravotníctva. Európska únia by mala vydať členským štátom jasné odporúčania, aby navýšili finančné prostriedky na verejnú zdravotnú starostlivosť.

Odporúčame to preto, lebo Európska únia a členské štáty Európskej únie majú povinnosť zaručiť prístup k zdravotnej starostlivosti všetkým svojim občanom. Okrem toho silnejší systém verejnej zdravotnej starostlivosti takisto znamená lepšiu pripravenosť na budúce pandémie.

Príloha: INÉ ODPORÚČANIA, KTORÉ SA V PANELOVEJ DISKUSII ZVAŽOVALI, NO NEBOLI PRIJATÉ

Okruh 1: Lepší spôsob života

Podokruh 1.1 Zdravý životný štýl

Odporúčame, aby EÚ vydala odporúčanie všetkým členským štátom o najlepších postupoch v oblasti zákazu alebo obmedzenia reklamy na alkohol a tabak vo všetkých formách médií pre všetky vekové skupiny, no so zameraním na mladé publikum. EÚ by mala zaistiť presadzovanie právnych predpisov, ktoré obmedzujú predaj týchto výrobkov maloletým osobám. Všetky členské štáty by mali zaviesť právne predpisy vrátane sankcií v súvislosti s fajčením vo verejných priestoroch, najmä vo vzdelávacích zariadeniach, a vytvoriť priestory určené na fajčenie.

Nezdravý životný štýl sa nemôže objavovať v reklame a mal by byť menej viditeľný vo verejnom živote. Okrem toho alkohol a tabak patria k najpoužívanejším škodlivým látkam a týmto odporúčaním sa bude predchádzať ich nadmernej spotrebe.

Odporúčame, aby EÚ podporovala členské štáty pri začleňovaní hodín udržateľného, zdravého a chutného varenia do národných učebných plánov. EÚ môže tento cieľ podporovať pomocou príručiek o zdravom varení online aj v tlačenej podobe. Zdravé varenie by sa malo iniciatívne propagovať v tradičných a sociálnych médiách, aby to malo dosah na mladé publikum. Takisto by sme mali vzdelávať rodičov, aby sa naučili, ako najlepšie používať potraviny v záujme osvojenia si zdravého životného štýlu. V tejto oblasti by sa mal prebiehať podnetný a obohacujúci výskum.

Kurzy varenia a výživy v školách by zlepšili zdravie mladých ľudí a odrádzali by od konzumácie rýchleho občerstvenia. Vzdelávanie detí umožňuje, aby to, čo sa naučia, priniesli domov k rodičom. Vzdelávanie rodičov o zdravom životnom štýle by zároveň bolo dobrým vzorom pre deti.

Odporúčame zintenzívnenie verejnej kampane Európskej komisie s názvom HealthyLifestyle4All o zdravom životnom štýle a prínosoch spoločenskej činnosti s konkrétnymi príkladmi a na základe celostného prístupu. Informačné kampane by mali byť založené na dobre štruktúrovaných cieľových skupinách a pre každú cieľovú skupinu by sa mali vybrať vhodné komunikačné prostriedky. Takisto je dôležité ďalej zabezpečovať systémy odmien a stimulov na podporu pozitívneho správania. Do kampaní by sa mali zapájať vplyvné osobnosti, celebrity alebo authority. Zdôrazní sa v nich dvojaký prínos pre zdravie, ako aj životné prostredie a klímu. Takisto by vo všetkých členských štátoch mali byť k dispozícii dotácie na bezplatný verejný šport.

Zdravší životný štýl má pozitívny vplyv na systém zdravotnej starostlivosti tým, že zmierňuje zdravotné problémy. Fyzické zdravie má vplyv na duševné zdravie a šťastie. Súčasné kampane nemajú dostatočný dosah. Zapojením vzorov a vplyvných osobností sa zvýši ich motivačný účinok.

Odporúčame informačnú kampaň o zdravých potravinách a výžive. EÚ by mala v členských štátoch podporovať prijatie vyšších daní na mäso a cukor. Mala by skúmať možnosti, ako odlíšiť zdravé potraviny od nezdravých, a zaradiť ich do odlišných pásiem dane z pridanej hodnoty. Odporúčame umiestnenie veľmi jasných varovných znakov na veľmi nezdravé potraviny (ako sú tabakové výrobky). Okrem toho odporúčame celoeurópske výživové bodovanie s relevantnými informáciami a kódom QR, aby spotrebiteľia mohli prijímať lepšie informované rozhodnutia. Treba preskúmať možnosti, ako dosiahnuť, aby boli zdravé potraviny lacnejšie než rýchle občerstvenie, a zatriktívniť pre poľnohospodárov, aby vyrábali zdravšie výrobky.

Zdravé potraviny sú základom zdravého života. Musia sa riešiť zo strany výrobcov aj spotrebiteľov. Výroba zdravých výrobkov má takisto pozitívne vplyvy na životné prostredie a môže pomáhať podporovať miestnych poľnohospodárov. Ak sa bude vyrábať viac zdravých potravín, ceny sa znížia a dopyt sa zvýši.

Podokruh 1.2 Environmentálne vzdelávanie

Odporúčame, aby EÚ zriadila systém financovania, ktorý bude podnecovať k začleneniu dlhodobého vzdelávacieho programu v oblasti životného prostredia do národných vzdelávacích systémov pre žiakov základných a stredných škôl. V tomto systéme financovania by sa mali vyčleniť prostriedky pre rodičov, ktorí potrebujú finančnú pomoc.

Súčasný vzdelávací systém neobsahuje dostatok praktických prvkov podporujúcich priamy a intenzívny vzťah medzi deťmi a životným prostredím. Súčasný program s krátkodobým efektom sú nesúrodé a nepodporujú potrebnú zmenu postojov. Rodičom by sa mala poskytovať pomoc, aby sa zabezpečilo, že výhody programu sa dostanú ku všetkým deťom a že žiadne nebudú vylúčené z finančných dôvodov.

Okruh 2: Ochrana nášho životného prostredia a nášho zdravia

Podokruh 2.1 Zdravé prírodné prostredie

Odporúčame okamžite zaviesť najvyššiu možnú normu pre kvalitu vody v celej EÚ. V záujme úspory vody navrhujeme systém odmien, ktorý bude založený na stanovovaní ceny vody tak, aby povzbudzoval a stimuloval nižšiu spotrebu, napr.: 1. vytvorením dynamického systému, ktorý by spotrebiteľov podnecoval, aby nepresiahli priemernú úroveň spotreby vody (napr. zvýšením spotreby vody o 10 % sa cena zvýši o 11 %); 2. vytvorením trhového systému s kvótami pre vodu znečisťovanú výrobnými spoločnosťami, ktorý sa podobá na už zavedený trh s povoleniami na emisie.

Toto odporúčanie možno odôvodniť tým, že zvyšovanie cien podnecuje všetkých používateľov na to, aby vedomejšie rozhodovali o svojej spotrebe. Vzhľadom na odlišnú situáciu jednotlivých krajín EÚ a v záujme spravodlivého sociálneho systému môžeme podporovať chudobnejšie skupiny obyvateľstva v oblasti hospodárenia s vodou tým, že budeme spoluinvestovať do vodnej infraštruktúry a výskumu.

Okruh 3: Preorientovanie nášho hospodárstva a spotreby

Podokruh 3.1 Regulácia nadmernej výroby a nadmernej spotreby

Odporúčame, aby EÚ ukladala pokuty spoločnostiam, ktoré zneškodňujú nepredané výrobky vyrobené v dôsledku nadmernej výroby.

V niektorých prípadoch je pre spoločnosti ziskovejšie nepredané výrobky vyhadzovať než ich recyklovať alebo opätovne použiť. Preto je dôležité odrádzať od nadmernej výroby pokutami, aby tento postup prestal byť pre výrobcov ziskový.

Podokruh 3.2. Zníženie množstva odpadu

Odporúčame, aby EÚ vypracovala a vykonávala politiku odpadového hospodárstva pre domácnosti/občanov so zameraním na skutočné množstvo odpadu, ktorý produkujú, a doplnenú o opatrenia zvyšovania informovanosti občanov o prínosoch znižovania produkcie odpadu a triedeného zberu odpadu. Takisto sa musia zaviesť opatrenia zamerané na sociálne znevýhodnené rodiny (napr. mladé rodiny s deťmi, starších ľudí atď.), a to v súlade so zásadou „aby sa na nikoho nezabudlo“.

Cieľom je vyvinúť jednotný prístup k nakladaniu s odpadom v domácnostiach a zároveň umožniť ochranu životného prostredia znižovaním odpadu, ďalej stimulovať obehové hospodárstvo a zefektívniť zber odpadu. V neposlednom rade treba zvýšiť informovanosť ľudí a ich zmysel pre environmentálnu zodpovednosť.

Odporúčame, aby EÚ podporovala hospodársku súťaž na voľnom trhu a podnecovala súkromný sektor, aby sa aktívnejšie zapájal do spracovania odpadu vrátane odpadových vôd a do činností zhodnocovania a recyklácie.

Úroveň EÚ je správnu úrovňou na vykonávanie tohto odporúčania, pretože dopĺňa rámcovú smernicu o odpadoch a akčný plán pre obehové hospodárstvo. Okrem toho budú vďaka vykonávaniu tohto odporúčania pribúdať inovačné riešenia v oblasti odpadového hospodárstva a zvýši sa kvalita odpadového

hospodárstva, ako aj objem spracovaného odpadu, pretože sa do týchto činností bude zapájať viac spoločností.

Podokruh 3.3 Etické výrobky, rovnaký prístup a spravodlivá spotreba

Odporúčame, aby sa výrobné odvetvia premiestnili do Európskej únie, a tak sa zabezpečili vysokokvalitné etické výrobky a riešili problémy v oblasti klímy.

Európska únia má odborné znalosti, ktoré sa musia rozšíriť na jej vlastnom trhu. V dôsledku premiestnenia odvetví do krajín mimo EÚ, najmä do Ázie, sa premiestňujú aj niektoré odborné spôsobilosti. Toto odporúčanie sa týka profesijnej odbornej prípravy európskych pracovníkov.

Trváme na tom, že sa treba vyhnúť premiestňovaniu medzi jednotlivými členskými štátmi, aby sa zabránilo nespravodlivej hospodárskej súťaži.

Zistili sme, že rozsiahle premiestňovanie výrobných odvetví na celom svete ovplyvňuje európske odvetvia. Miestna výroba povedie k zvýšeniu zdravia občanov a životného prostredia.

Okruh 4: Smerom k udržateľnej spoločnosti

Podokruh 4.3 Doprava šetrná k životnému prostrediu

Odporúčame, aby veľké mestá dostávali sankcie alebo dotácie v závislosti od výkonnosti ich verejnej dopravy z hľadiska životného prostredia a znečistenia (elektromobily, zelená verejná doprava, vytváranie peších zón, nabádanie na používanie bicyklov atď.). Pokuty alebo dotácie pre miestne orgány by sa mali prideliť najmä na základe zmien, ktoré mestá uskutočňujú v oblasti ekologickej dopravy, so zohľadnením ich východiskovej situácie. Práve Európska únia by mala vo svojich právnych predpisov zaviesť určité ukazovatele výkonnosti opatrení proti znečisteniu a úmerného znižovania znečistenia. Mala by sa pritom zohľadniť východisková situácia každého mesta.

Odporúčame to preto, lebo mestá trpia znečistením ovzdušia, ktoré spôsobuje problémy so zdravím. Rozvoj zelenej dopravy by zlepšil životy a zdravie ľudí a znížil by skleníkový efekt. Dotácie a sankcie sú účinnými opatreniami na podporu zmien a pomáhajú prispôbiť sa rôznym situáciám jednotlivých miest.

Odporúčame, aby sa v právnych predpisoch EÚ obmedzilo a upravilo využívanie letov na krátke vzdialenosti a výletných lodí. Je potrebné poskytnúť ľuďom ekologické dopravné alternatívy. Jednou z týchto alternatív by mala byť normalizácia železničných tratí s cieľom prepojiť európske hlavné mestá. Takisto odporúčame, aby EÚ poskytovala dotácie na zmenu prepravy tovaru tak, aby bola šetrná k životnému prostrediu, napríklad na vlakovú alebo lodnú prepravu (pri preprave na krátku vzdialenosť).

Odporúčame to preto, lebo preprava na krátku vzdialenosť je príliš častá, znečisťujúca a ľahko ju možno nahradiť. Obmedzením výletných lodí by sa znížilo znečistenie morského prostredia (kritický problém v oblasti životného prostredia) a negatívny vplyv v pobrežných mestách. Preto musíme vytvoriť alternatívy, ktoré budú v porovnaní so znečisťujúcejšími spôsobmi dopravy cenovo dostupnejšie. Zavedením rovnakej šírky železničných koľají by sa zlepšilo železničné spojenie medzi európskymi hlavnými mestami.

Okruh 5: Starostlivosť o všetkých

Podokruh 5.2 Širšie chápanie zdravia

Odporúčame, aby Európska únia v súlade so svojou kampaňou HealthyLife4All takisto podporovala iniciatívy, ako sú športové spoločenské podujatia, športové aktivity v školách či polročné olympiády otvorené všetkým vekovým skupinám a všetkým športom (bez profesionálnych športovcov). Takisto odporúčame vyvinúť bezplatnú európsku športovú aplikáciu na povzbudenie kolektívnych športových aktivít. Táto aplikácia by mala ľuďom pomáhať nadväzovať kontakt prostredníctvom športu. Okrem toho by sa tieto iniciatívy mali rozsiahle propagovať a malo by sa o nich informovať.

V záujme zdravšieho európskeho obyvateľstva musí Európska únia podporovať šport a zdravý životný štýl. Obyvateľstvo si veľmi často neuvedomuje vzťah medzi športom a zdravým životom. Takáto aplikácia je dôležitá, pretože ľudia majú väčší sklon športovať, ak športujú spolu.